

**Disputatio medica inauguralis de chorea ... / eruditorum examini subjicit
Thomas Stokes Salmon.**

Contributors

Salmon, Thomas Stokes.
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

Edinburgi : Excudebant Adamus Neill cum sociis, 1796.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/bmvg3mss>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

6

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS

DE

C H O R E A.

DEPARTMENT OF MEDICINE

LABORATORY

C. H. FORT

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS
DE
C H O R E A ;

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, SS. T. P.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu; et

Nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ Decreto;

PRO

GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subicit

THOMAS STOKES SALMON,

ANGLUS,

SOCIET. REG. MEDIC. SOC. EXTRAORD.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

EXCUDEBANT ADAMUS NEILL CUM SOCIIS.

=====
M DCC XCVI.

DISSERTATIO MEDICA

IN AUGUSTUM

C. H. O. R. E. A.

D. GEORGI HAIND S. P. B.

ORDINE DOCTORUM

PHILADELPHIA

VIRO SPECTATISSIMO,

JOANNI HILL, LL.D. S.R.S.E.

LIT. HUM. IN ACAD. EDIN.

PROFESSORI,

HANC DISPUTATIONEM,

SUMMÆ OBSERVANTIÆ

TESTIMONIUM,

D. D. C.QUE

THOMAS STOKES SALMON.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

JOHN B. HILL, LL.D. & F.R.S.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS

NEW EDITION

BY JOHN B. HILL, LL.D. & F.R.S.

PHYSICS

PHYSICS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CORRIGENDUM.

§ LIII. 2. *Pro* scarificanda, *lege* scarificandæ,

C. H. D. R. E. A.

LIBRARY
OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY

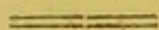
9

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS

DE

C H O R E A .

PROOEMIUM.

§ I. **Q**UIN hic morbus veteribus cum
GRÆCIS tum ROMANIS familiaris
esset, satis firmi nihil novimus, quamobrem
dubitemus ; cum præsertim morbo comitiali,
tetano, hydrophobiâ, *hysteriâ*, aliisque morbis,
qui enormibus musculorum motibus, ex toto,
vel saltem magna ex parte, consistant, haud
rarò implicarentur.

A

II. Utcunque

II. Utcunque verò hoc (i.) sit, tamen, quantum ex eorum scriptis, quæ ex edace vetustate et cæco barbarorum furore supersunt, colligere possumus, videtur, ei proprium non priùs fuisse nomen, quàm GALENUS grandævus, qui, TRAJANO, ADRIANO, et ANTONINO PIO, ROMÆ deinceps imperantibus, floruit, *Scelotyrben* appellaverit.

III. Verùm, labente deinde paulatim ROMANORUM disciplina, ubi, pro virtute, pro artium medicinæque scientia, ignavia, ignorantia, et inscientia invasere; morbus, quem scelotyrben nominavit GALENUS, communi ei nomine cum aliis morbis, qui musculorum spasmus consistunt, et quibus fanatici, simulato deorum numine, plecti solebant*, comprehensus videtur.

IV. Postquam

* GEORGIUS HORSTIUS in Epistolis suis Medicinalibus, sect. vii. refert, se cum mulieribus quibusdam locutum,

IV. Postquam in tantis tenebris erroris et inscientiæ, per multa secula, medici versati erant, clarissimum deinde SYDENHAMI illuxit ingenium; quo nitente, nova lux medicinæ affulsit; et exinde medici, naturâ morborum exploratiùs perspectâ, eos cùm lucidiore disposuerunt ordine, tum in feliciores curandi rationes iverunt.

V. Præclarus hic (IV.) auctor, signis morbi, quem scelotyrben aptè nominavit GALE-
NUS,

locutum, quæ quotannis Sacellum S. VITI, quod est in finibus ULMENSIUM, visitantes, ibidemque saltu cum perturbatione mentis eò usque sese nocte dieque exercent, donec ecstaticarum instar corruant: qua ratione sibi restitutæ videntur, ut parum vel nihil sentiant per annum integrum, usque ad Maii tempus insequens, ubi membrorum inquietudine, eò usque sese torqueri referunt, ut vicissim circa festum S. VITI ad prædictum locum, saltationis gratia, se conferre cogantur, &c.

NUS, quippe cùm inordinatis membrorum motiunculis consistat, enodatè enarratis, ei nomen *choreæ Sancti Viti* indidit* : sed hoc nomine haudquaquam comprehenditur is morbus, qui a SENNERTO † *chorea Sancti Viti* aptiùs appellatur ; a GALENO, *enthusiasmus* ; a SAUVAGESIO ‡, *tarantismus enteneasmus* ; a PLATERO, *saltus Valentini* ac *saltus Viti*. His enim nominibus significatur fanaticus saltandi furor ||, quo de religione insanientes olim solebant dementer aut simulatè commoveri.

DEFINITIO.

* Vid. SYDENHAM. *Schedul. Monitor.* necnon *Process. Integr.*

† Vid. SENNERT. Lib. I. P. ii. cap. xvii.

‡ Vid. SAUVAG. *Nosolog. Method.* Class. viii. Gen. xv.

|| Vid. SAUVAG. *ibid.*

DEFINITIO.

VI. Descriptiunculam choreæ luculentam, quam literis prodidit SYDENHAMUS, scitè compendificavit CULLENUS his verbis: “ *Impubes utriusque sexus, ut plurimum intra decimum et decimum quartum ætatis annum adorientes, motus convulsivi ex parte voluntarii, plerumque alterius lateris, in brachiorum et manuum motu, bistrionum gesticulationes referentes; in gressu, pedem alterum sæpius trabentes, quàm attollentes*.*”

SIGNA.

* Vid. CULLEN. *Synops. Nosolog. Method.* Tom. ii. Gen. li.

S I G N A.

VII. Quibus notis hic (vi.) morbus insigniatur, eas excerpere ex auctoribus, qui de eo fusè scripserunt, nobis in animo est; idcirco quòd nobismetipsis perrara, quæ hæ sint, observandi occasio oblata est: cùm enim nondum propriâ sapuerimus observatione, alienâ electè sapere oportet.

VIII. Scelotyrbe impuberes ferè solos, imprimis eos inter decimum et decimum quartum annum adoritur. Modò mares petit, modò fœminas; sed has sæpiùs. Eâ plecti solent, præ cæteris, puellæ, quæ solitò tardiùs pubescunt, quarumque menses justo seriùs proveniunt, vel, postquam provenerint, parcè fluent, neque æquali redeunt circuitu.

IX. Morbus

IX. Morbus, de quo disseritur, in contractionibus musculorum consistit, quæ, partim volente ægro, moventur, partim nolente aut invito.

X. Initio, plerumque brachium et crus alterutrius tantum lateris inordinatis hujusmodi (ix.) motiunculis agitantur, ob quas tamen æger hæc membra, ut antea, quò velit, movere nequit. Si enim ambulare aggrediatur, gressu vacillat, et in morbidum inclinat latus, neque, quem petit, locum recto cursu potest attingere. Quinimo, ori interea manus applicare nequit, nisi post multos conatus inanes, et motiunculas lusorias, quibus ipse pueriliter delectari videtur.

XI. Etiamnum autem musculi, qui voluntati obtemperare solent, ægro volente, contrahuntur et relaxantur sic, ut optatum quadantenus faciant. Verum inordinatè tamen moventur,

ventur, multoque, quàm solent ii sani hominis, rapidiùs et festinantiùs.

XII. Increscente verò morbo, hi (XI.) musculi ægriùs, quid velit ægrotus, ægriùsque faciunt. Secùs profectò, ac jussi, moventur; imò etiam, nolente ægro et invito, huc illuc agitantur, raptimque convelluntur; quàm aliter ac initio, quando ferè nunquam voluntatis injussu in motus ciebantur.

XIII. Nunc, morbo longiùs patente, non caput modò, sed etiam truncus, corripitur; et, potissimùm si gravis sit, facies, præ inordinatis musculorum motiunculis, risu Sardonio diducta, astantium risum haud rarò movet. Hujusmodi motiunculæ loquendo augentur; et, porrò, adeo tremiscit lingua, ut, quid dicat æger, astantes, etiamsi arrigant aures, nequeant intelligere. Quinetiam, inferior interdum maxilla, præ spastica musculorum rigiditate,

gitudine, superiori adeo apprimitur, ut haud multum absit, quin æger *trismo* corripatur.

XIV. Morbo sic (XIII.) incremente, alia interea signa apparent, ex quibus, nervorum genus malè se habere, satè supèrque cognoscitur. Membra etenim, in quibus consistit morbus, aliquatenus resolvuntur: quam ob rem, crus lateris affecti a claudicante ægro trahitur potiùs, quàm attollitur; et brachium, ut solet paralyticorum, ex humero dependet. Protracto, porrò, morbo, fatuitas supervenit; neque profectò rarò perstat, postquam membra agitari prorsùs cessaverint.

XV. Inter somnum, inordinatæ motiunculæ plerumque consopiantur: attamen non semper; nam, incremente morbo, somni multùm turbantur, imò etiam interdum subito excutiuntur.

XVI. Pulsus arteriarum aliquanto imbecilliores solito sunt, neque, ut sani solent, æquales ; at cætera naturales.

XVII. Quamvis functiones naturales plerumque tales sint, quales eorum sunt, qui commodâ valetudine fruuntur ; tamen interdum æger neque cibum, ut solebat sanus, appetit, neque assumptum concoquit.

XVIII. Ægritudo universi corporis rarè adest. Interdum verò cutis membrorum, quæ infestat morbus, perpruriscit et formicat. Nonnunquam etiam æger vertigine, gravitate præcordiorum, languore, lassitudine, afficitur, aliisque malis, quæ debilitatem significant universi corporis. Quoties verò gravioribus his malis æger opprimitur, est, quamobrem, morbum ex verminatione vel intestinorum sorde oriri, opinemur.

XIX. Hunc

XIX. Hunc morbum plerumque, cùm recens est, in pueris veneris, in puellis menstruorum, initium tollit. At nonnunquam tamen, inefficace ad tollendum naturâ, et invalescente simul consuetudine, ne tum quidem ad sanitatem ægri perveniunt; sed miserum diu, imò usque ad mortis diem, spiritum trahunt, tam mente imbecilles quàm corpore.

XX. Quinetiam, cerei adeo cùm in morbos tum in vitia flecti, sunt infirmi corpora homines, ut, præ mirifica ad imitandum propensione, in morbos, qui inordinatis musculorum motibus consistunt, aspiciendo oculis eos jam correptos facilè rapiantur. Quare, nonnunquam, ut ferunt medicí, quibusdam locis et anni temporibus *chorea* tanquam pestiferè pervagatur.

DIAGNOSIS.

DIAGNOSIS.

XXI. Hic morbus, pro ullo ex iis, qui ordine ei conveniunt, haberi vix potest. Signis enim et CULLENIANA definitione memoriâ retentis, nemo quisquam medicorum, nisi propter imprudentiam inscitiamque, potest in errorem labi.

CAUSÆ REMOTÆ.

XXII. Semina, ex quibus enascitur hic morbus, haud secùs ac ea ex quibus alii plerique, in duo describuntur genera: quorum unum complectitur causas, quæ opportuna morbo corpora faciunt; alterum eas, quæ, in corporibus

corporibus jam opportunis, morbum concitant.

De utroque genere patica dicenda sunt.

PRÆDISPONENTES.

XXIII. Ex causis, quæ proclives in *chorem* homines reddunt, imprimis memoranda est nimia irritabilitas; quæ ipsa, in debilitate quadam et mobilitate cerebri et nervorum consistit.

XXIV. Cùm *chorea* sæpe antè, at nunquam ferè post accidat, quàm homines pubescant; est, quòd credamus, mobilitatem, unde in eam proni sunt homines, quadantenus consistere in conditione corporis, aut animi, aut utriusque, quæ impuberibus propria est. Pubescente enim corpore, partes quædam evolvuntur, quarum maturitas ad secundam valetudinem

tudinem prorsus necessaria est. Quapropter, si alicunde obstetur, quò minùs hæ partes temporè egerminent et explicentur, alii atque alii morbi accidunt ; qui pubertate solent evanescere, et quorum signa mitigari iis medicamentis, quæ, ut maturescat corpus, efficiunt.

XXV. Inter morbos, quí a tardata (xxiv.) pubertate proficiscuntur, enumeranda *chorea* est. Genitalibus enim non tempestivè evolutis, propter defectum stimuli, quem dare solet eorum maturitas, homines non juvenescunt, at toto languescunt et flaccescunt corpore, neque prosperâ possunt frui valetudine.

XXVI. His (xxv.) cognitis, concludere forsitan liceat, sicut, præ testibus non constituto tempore evolutis, neque fœminæ menses profundunt aut amoris jucunditate perfunduntur, neque mares, libidine flagrantes, venerem sollicitant,

solicitant, sed toto animo utrique marcent, totoque corpore ; ita, ob eandem causam, præ iis sibi annis æqualibus, mobiles esse, ideoque in *choream* proclives.

XXVII. Alia autem, qualiacunque sint, quæ irritabilitatem aut mobilitatem augent, in qua proclivitas ad *choream* consistere videtur, iis sanè annumeranda sunt, quæ aptos, quos invadat hic morbus, homines faciunt. Nam interdum complures ante annos *choreâ* implicantur homines, quàm ad pubertatem pervenerunt, et etiam, quòd autem multò rariùs accidit, complures post. Quoniam verò multo sæpius eò temporis incipit, quando in eo solent esse homines, ut pubescant ; inclinant animi, ut, quæ (xxvi.) diximus, ea saltem multos in se veritatis habere numeros, opinemur.

XXVIII. Si

XXVIII. Si conceditur, proclivitatem in *choream* in nimia corporis irritabilitate consistere, in promptu erit expedire, quamobrem fœminæ, quàm mares, eâ sæpius corripiantur. Præ enim majore et animi et corporis molli-
tia, magis irritabiles sunt, et in motus inordi-
natos faciliùs rapiuntur.

EXCITANTES.

XXIX. Quæ *choream* concitent, ea sunt, quæ, rectà minùsve rectà, cerebrum et nervos vehementer vel incitant vel sedant.

XXX. Illius (xxix.) generis sunt motus animi nimii neque rationi obtemperantes, ira nempe, æstus, intemperata lætitia, metus et terror. Quinetiam, hunc morbum interdum concitant ea, quæ cerebrum aut nervos quo-
modocunque

modocunque lædunt aut irritant; vulnera, nimirum, vel aliæ injuriæ capiti illatæ; tumores ipsum cerebrum gravantes; humores quilibet acres intra cranium contenti; vasa, denique, ipsius cerebri nimio distenta sanguine.

XXXI. Hujus (xxix.) generis sunt ea, quæ cerebrum, aliarum quarundam partium inter-ventu et consortio, afficiunt. Ad hoc pertinent vermes, aliaque quælibet, quibus irritantur intestina; calculi vel in renibus, vel in urinæ meatibus, vesica aut fistula; dentitio tarda et difficilis; cruditas, denique, ebrietas, et his, quod ad effectus, consimilia.

C

NATURA

NATURA MORBI.

XXXII. Convenit nobis cum GREGORIO, qui, dum audientibus naturam *choreæ* quotannis disertè exponit, censet, convulsione musculorum simulque resolutione nervorum consistere. Signis enim perpensis, videtur esse nobis, quare ita prorsùs opinemur; quippe cum nonnullis ex his convulsionem simulet, resolutionem autem aliis. Rem ita esse, ostendere neutiquam arduum erit.

XXXIII. Induximus in animum, *choream* commune sibi cum convulsione musculorum aliquid habere; idcirco quòd motus, quibus *choreá* affectorum membra agitantur, tametsi tremoribus sæpissime similes sint, aut celeribus motiunculis a debilitate proficiscentibus, quibus

quibus valetudine infirmorum musculi raptim subsiliunt, tamen validas et involuntarias contractiones musculorum, quorum motibus imperitare solet voluntas, haud rarò referant: quòd contractiones musculorum, quibus deformatur facies, nonnunquam spasticæ sint: denique, quòd, quoties ita est, os, secùs atque id paralyticorum, latus morbidum versus detorqueatur.

XXXIV. Esse quandam simul *choreæ* cum resolutione nervorum similitudinem, ideo opinamur, quia, in utrisque morbis, musculi flaccidi fiunt et perimbecilli; quia ex uno ferme latere, et eo, ut putat HAENUS, sinistro, laboratur; denique, quia persæpe ægrí aliquatenus mori sunt.

XXXV. Causa, ex qua, tanquam ex communi stipite, enascuntur omnia *choreæ* signa, cùm ea scilicet, quibus convulsionem (XXXIII.)

musculorum

musculorum refert, tum ea, quibus simulat nervorum (xxxiv.) resolutionem, est, ut nobis videtur, debilitas universi corporis; quæ partim in minuta vi seu efficientia cerebri consistit, partim in nimia irritabilitate musculorum. Hinc proficiscuntur validæ et involuntariæ contractiones musculorum: illinc fatuitas; et tremores, seu inconstantes motiunculæ, quæ, licet desultoriæ sint, tamen initio non, ex toto, obstant, ne membrum, quò velit æger, iteratis compluries conaminibus moveatur.

PROGNOSIS.

XXXVI. Bonus *choreæ* eventus plerumque expectandus est. At in quoque ægro considerandum est, qua ætate sit; quibus ex cau-

sis

sis se malè habere inceperit ; denique, num morbus gravis sit, numque inveteraverit.

XXXVII. Si *chorea* impuberes affecerit, plerumque, obrepente adolescentiâ, ad sanitatem pervenit. Sin adolescentes invaserit, ægriùs curatur ; imò etiam, parùm valente medicinâ, usque eò sæpe inveterascit, ut extremo tantùm die finiatur.

XXXVIII, Cùm hic morbus provenerit ex causis evidentibus, quas tollere possit medicina aut chirurgia, vermibus, scilicet, dentitione, et consimilibus, bonum ideo est ; quòd, his summotis, haud multò pòst æger ad sanitatem perveniat.

XXXIX. Qualis, porrò, eventus expectandus sit, aut timendus, ex animadversis signis
potest

potest judicari. Quoties enim contractiones fiant leniores atque rariores, et voluntati plùs plùsque obtemperent; erit, profectò, quamobrem, morbum inclinare, et optatam sanitatem in eo esse ut redeat, nos spe consolemur.

XL. Cæteris rei nostræ partibus pro facultate absolutis, tantùm restat, ut curationem, quæ plerumque optatò pervenit ad frugem, quàm paucissimis exponamus.

MEDENDI RATIO.

XLI. In diversas *chorem* curandi vias, imò contrarias, processerunt medici; quæ enim his probatur, eadem illis displicet. Neque profectò hoc mirum est; cùm præsertim, quam

quam quisque de ejus natura opinionem comprehenderit, ita suam et accommodatam mendendi exposuerit rationem.

XLII. Cùm ita (XLI.) sit, qui *choream* ex morbis esse, qui inflammationem habent, et tantummodo eos tentare, quibus in hanc proclivitas est, opinati sunt, ii imperârunt illâ implicitis, ut sedulò abstinerent ab omnibus, qualiacunque essent, quæ corpora plusculùm incitarent, simulque sanguine deinceps et alvo iterum iterumque elicitis deplerentur; rati enimvero, hac curatione eos optimè perducere ad sanitatem*.

XLIII. Contrà, ii, qui rectiùs putant, hunc morbum in debilitate quadam universi corporis ferme omnino consistere, melioribus avibus,

* Vid. SYDENHAM.

bus, suadent abigere medicamentis, ex iis, quæ, ad totum hominem firmandum, plurimùm pollere periculo medici comperti sunt.

XLIV. Verùm mediâ, ut nobis videtur, curatione tutissimè itur; quippe quæ neutrò nimis inclinans, optatum utriusque auxilium afferat.

XLV. Si enim morbus inceperit ab indiciis, ex quibus patet opportunum inflammationi esse corpus, vel quæ hoc sanguine nimis repletum significant; opus sit, ut præcepit SYDENHAMUS, curationem initium capere ab exinanitione (XLII.) corporis, ad signorum gradum prudenter accommodatâ.

XLVI. Quòd si, ut nobis videtur, *chorea* plùs in debilitate consistat, quàm inflammatione,

tione, neutiquam conveniet ægrotum multum deplere, cum præsertim plurimum hinc detrimenti capiat. Si alicui sanguis abundat, alvum, quàm sanguinem, elicere meliùs est; quippe cum minùs debilitet, neque tam subito et vehementer vasa depleat, quibus in circuitum movetur vitalis humor. Siquando sit, quamobrem sanguis potiùs detrahatur, non ampliùs una vice detrahendus; quia, præterquam quòd iterum terve detractus vires insigniter labefactat, committit, ut sanguis plùs plùsque abundet.

XLVII. Alia autem medicamenta, ad opinionem morbi, quam accepimus, meliùs accommodata, ad genus eorum pertinent, quæ spasmum solvendi aut corpus roborandi facultate pollent.

D

XLVIII. Me

XLVIII. Medicamenta, ex iis quæ spasmum (XLVII.) solvunt, idonea esse, quæ *cho-reâ* laborantibus proficiant, patet ex similitudine hujus cum aliis morbis, qui ad spasticum utique genus pertinent. Quocirca, alia atque alia, quæ hac virtute pollent, *opium*, videlicet, *camphora*, *valeriana*, *asa fœtida*, aliæque gummes fœtidæ, flores *cardaminis pratensis*, *cicuta*, *belladonna*, et consimilia, adhibita sunt vario successu.

XLIX. In usu hujusmodi (XLVIII.) medicamentorum aliquandiu perseverandum est. Quinetiam, incipiendum ab exigua dosi est, præcipuè eorum, quorum nimietas ægrum in vitæ discrimen inferret. Quoniam autem eadem dosis minùs pollet compluries repetita, paulatim augeri debet.

L. Medicamenta (XLVII.) roborantia ea sunt, quæ, ut periculo compertum est, ad vigorem corporis redintegrandum plus minus valent. Hoc genere comprehenduntur *cinchonæ* cortex, præparata e ferro, frigidarium, aliaque his, quod ad effectus, assimilata; quæ, ut experti sunt medici, contra *chorem* permultum pollent.

LI. Præter ferrum, ex quo (L.) præparata ad *chorem* sanandam efficacia sunt, fossilia quædam alia ad idem valere a medicis feruntur, *flores* nempe *zinci*, *cuprum ammoniacum*, hisque virtute assimilata; quæ, siquidem profecerint, roborandi, qua pollent, facultate valuisse nobis videntur.

LII. Ignem *electricum*, utpote qui insigniter incitet, *choreâ* affectis multum itidem profuturum, verisimillimum est; et, nobis
judicibus,

judicibus, medici debent, quid valeat, experiri, vel ex membris malè affectis scintillas eliciendo, vel eadem leni icendo fulmine.

LIII. Interdum possumus judicare, quæ medicamenta plurimùm valeant, ex causa morbi vel liquidò cognita vel saltem suspiciosa.

1. Si enim est, quòd suspicemur, morbum proficisci ex verminatione, cruditatibus, aut sordibus, tunc est, quare devoranda, præ cæteris, curemus medicamenta, ex iis quæ aut vomitum vel alvum movent, aut vermes necatos vel vivos alvo facessunt.

2. Quòd si, ut infantibus sæpe accidit, *cho-
rea* concitata est dentitione, scarificanda, primo quoque tempore, gingivæ sunt; et as-
sumenda

sumenda simul medicamenta, ex iis quæ corpus irritationi minùs opportunum faciunt.

3. *A.* Si satis firmi quid videmus, cur, *choream* oriri, ut interdum accidit, ex genitalibus tempestivè non evolutis, credamus; et si fœminæ, quibus membra hoc morbo agitantur, primulos menses constituto tempore non profundunt, sed malaciâ flaccescunt; opus, enimvero, erit, quamprimum medicamenta, siqua sunt, adhibere, quæ committant, ut proveniant pubertas et menses.

B. Hunc in (LIII. 3. *A.*) finem, a medico præcipiendum ægrotis est, ut ad omnia confugiant, quæ corpora firma et robusta reddant. Hujusmodi sunt diæta nutriens, at levis et concoctu facilis; exercitatio quotidiana, at lenis; temperata conviviorum hilaritas;

ritas ; prima nocte se ad lectum conferre, primaque luce e lecto surgere ; frigidarium, medicamentaque suprà (L.—LII.) memorata, quæ salutarem infirmis corporibus vigorem impertiuntur.

F I N I S.

